

XXVII. županijsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika

30. ožujka 2022.

sedmi (VII.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

90	
----	--

Upute natjecateljima koji ispit pišu na papiru

1. Ispit se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja ispita treba pazljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na manju i na veću omotnicu te na prvu stranicu ispita.
4. Ispitne zadatke treba pazljivo pročitati.
5. Treba pazljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati kemijskom olovkom crne ili plave boje na za to predviđena mjesta. Tinta se ne smije moći obrisati.
7. Ako natjecatelj želi prepraviti odgovor, treba ga precrtati, dopisati istom kemijskom olovkom novi odgovor te podizanjem ruke pozvati dva člana Povjerenstva koja nadziru pisanje. Oba člana trebaju odmah pred natjecateljem parafirati prepravak odgovora.
8. Odgovori ne smiju biti pisani tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja ispit, radni papir i manju omotnicu treba staviti u veću omotnicu, koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u ispit i pravo na pismenu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Županijsko povjerenstvo:

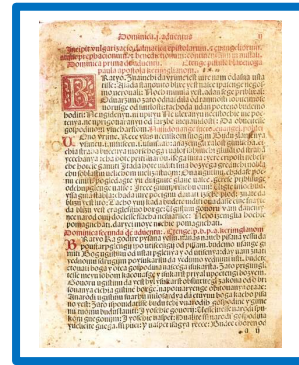
1. _____
(predsjednik Županijskoga povjerenstva)
2. _____
(član Županijskoga povjerenstva)
3. _____
(član Županijskoga povjerenstva)

„Riječ može otkrivati i prikrivati, vedriti i oblačiti, vući naprijed i natrag, pripadati jednom čovjeku, jednom narodu i čitavom čovječanstvu.”
(jezikoslovac Stjepko Težak)

1. Zaokruži slovo ispred točne tvrdnje.

Prva je hrvatska latinicom tiskana knjiga:

- a) Lekcionar Bernardina Splićanina
- b) Šibenska molitva
- c) Istarski razvod
- d) Red i zakon (sestara dominikanki iz Zadra).

1	
---	--

2. Dopuni rečenice podacima o prvim tiskanim jezičnim priručnicima hrvatskoga jezika. (Pazi na pravopisnu točnost.)

Pod naslovom *Institutiones linguae Illyricae* / _____
(naslov na hrvatskome jeziku)

1604. godine u _____ je tiskana prva hrvatska gramatika.
(ime grada)

Napisao ju je jezikoslovac, pisac i prevoditelj _____.
(ime i prezime)

Prvi hrvatski tiskani rječnik objavljen je u Veneciji _____ godine. U njemu autor
(redni broj)

_____ navodi riječi iz _____ europskih
(ime i prezime) (glavni broj)

jezika, a hrvatski jezik naziva dalmatinskim.

6	
---	--

7	
---	--

3. Zaokruži slovo ispred tvrdnje koja nije točna.

a) Gajeva knjižica *Kratka osnova horvatsko-slavenskoga pravopisa*na tiskana je na njemačkome i na hrvatskome jeziku.

b) *Pravopisz* je naslov Gajeve knjige objavljene 1830. godine.

c) Kao tjedni prilog *Novina horvatskih* od 10. siječnja 1835. do 2. siječnja 1836. godine izlazi *Danicza horvatzka, slavonszka y dalmatinzka*.

d) Godine 1836. Gajeve novine preimenovane su u *Ilirske narodne novine*.

1	
---	--

4. Upiši zarez/zareze tako da rečenice budu pravopisno točne.

a) Dragojla Jarnević učiteljica i književnica rodila se prije dvjesto deset godina.

b) Ta „ilirkinja iz Karlovca” kako je potpisivala svoje pjesme osnovala je djevojačku školu u svojem domu.

c) Mnogim alpinistima slobodnim penjačima i posjetiteljima Okića dobro je poznata *Dragojlina staza*.

d) Malo ih zna da se tom strmom stazom na Okić prva popela Dragojla i to bosa i bez alpinističke opreme.

4	
---	--

5. Napiši pravopisno točno primjer iz rečenice u kojemu nije poštovano pravopisno pravilo o pisanju kose crte.

U školskoj godini 2021./2022. učenice/učenici svih viših razreda, tj. 5./8. razreda, sudjeluju na različitim natjecanjima i smotrama.

1	
---	--

6	
---	--

6. Prepiši rečenice poštujući pravopisna pravila:

- o pisanju velikoga i maloga početnog slova
- o pisanju pravopisnih znakova.

a) naša najdugovječnija kulturna i prosvjetna ustanova matica hrvatska osnovana je u vrijeme ilirskoga pokreta ali današnje ime nosi od 1874 godine

4	
---	--

b) u matičinoj izdavačkoj djelatnosti ističe se biblioteka *stoljeća hrvatske književnosti* a među časopisima tromjesečnik *hrvatska revija*

4	
---	--

c) uoči pokreta hrvatsko proljeće u matici je sastavljena *deklaracija o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika*

4	
---	--

7. Napiši točno dvije riječi koje pravopisno nisu točne s obzirom na pisanje *ije/je*.

Kad se za nešto kaže da će trajati dok je Sunca i Mjeseca, to znači da će trajati u vijeke vijekova, zauvijek, dok bude svijeta i vijeka.

2	
---	--

14	
----	--

8. Zadatak ima dva dijela:

- **prepiši u tablicu riječi kojima padež nije točno određen**
- **odredi padež tih riječi.**

I G I
Igram se riječima i glasno ih izgovaram. Zadivljena sam zvucima

G G I G G
glasova skupljenih u riječima materinskoga jezika.

riječ s netočno određenim padežom	padež

2	
---	--

9. Dopuni tablicu podacima o zamjenicama u tekstu.

- Nosiš li tu knjigu posvuda sa sobom?
- Hoćeš li je pročitati i sam provjeriti koje zanimljivosti skrivaju njezine stranice?
- Koliko stranica ima? Što prevladava, opisi ili dijalozi?
- Zar bih svojemu prijatelju uskratio radost samostalnoga otkrivanja?

zamjenica	vrsta zamjenice
je	
	povratna
njezine	
svojemu	
	pokazna
	upitna

6	
---	--

10. Napiši rečenicu tako da naglašeni oblik označenih riječi zamijeniš nenaglašenim. (Pazi na jezičnu točnost.)

Meni tvoje pjesme jesu lijepe.

2	
---	--

10	
----	--

11. Napiši brojeve u zagradama riječima.

U istarskome mjestu Sveti Petar u Šumi pronađen je spomenik hrvatske pismenosti na kojemu su uklesane (2) _____ riječi napisane (2) _____ hrvatskim pismima.

2	
---	--

12. Zamijeni riječ/riječi u zagradama odgovarajućom brojevnim imenicom i dopuni tekst.

(Sedam) _____ učenica i učenika sedmoga razreda uključilo se u radionice školske knjižnice.

(Dvije djevojčice i jedan dječak) _____ će učiti pisati prikaz književnoga djela u radionici *Čitaj i predstavi*.

(Četiri dječaka) _____ zaljubljenika u čitanje i putovanja priključili su se čitateljskomu klubu *S knjigom oko svijeta*.

3	
---	--

13. Odredi lice i broj na koje se odnosi zamjenica u rečenici i napiši ih na crtu uobičajenim kraticama (npr. 1. l. jd.).

a) Hajde, pogledaj se.

b) Vidjeli smo svoj odraz u zrcalu.

2	
---	--

14. Preoblikuj glagole u zagradama u glagolski pridjev trpni i dopuni rečenicu.

Bili smo (uzbuditi) _____ dok smo otvarali

(zapečatiti) _____ pismo.

2	
---	--

9	
---	--

15. Preoblikuj glagole u zagradaama i dopuni rečenicu.

U vrijeme (svanuti) _____ kapljice rose ukrasiše latice
(glagolska imenica)

(procvjetati) _____ ruže.
(glagolski pridjev radni)

2	
---	--

16. Napiši rečenicu tako da oblike u aoristu zamijeniš oblicima u perfektu.

Kad dječak vidje bistro more, htjede u njega zaroniti.

2	
---	--

17. Napiši novu rečenicu tako da:

- preoblikuješ nesvršeni glagol u pluskvamperfekt
- preoblikuješ svršeni glagol u kondicional prvi.

(Ne mijenjaj glagolsko lice ni broj.)

Čitamo da ne zaboravimo riječi.

2	
---	--

18. Napiši novu rečenicu tako da:

- zamijeniš imperativ futurom prvim
- zamijeniš prezent futurom drugim.

(Ne mijenjaj glagolsko lice ni broj.)

Pozorno slušaj što ti srce govori.

2	
---	--

8	
---	--

19. Zaokruži slovo ispred rečenice s više subjekata.

- a) Nekad su iz mojih napisanih rečenica zvonile i sreća i tuga.
- b) Olovka u mojoj ruci mogla je na papir izliti i zamišljeno i doživljeno.
- c) Danas sam zaokupljena pisanjem e-poruka i SMS-ova.
- d) Misli i osjećaje ne mogu izraziti emotivima.

1	
---	--

20. Razvrstaj u tablicu objekte iz rečenica.

Roditelji su djeci prvi uzor u ponašanju. Djeca vole oponašati odrasle. Zbog prirodene znatiželje maštaju o istraživanju. Ponose se otkrićima.

objekt u dativu	
objekt u akuzativu	
objekt u lokativu	
objekt u instrumentalu	

4	
---	--

21. Ispiši iz teksta jednu priložnu oznaku koja odgovara na zadano pitanje.

Tijekom nastavne godine održavaju se mjesečni virtualni književni susreti *Pisci na mreži*. Do siječnja 2022. g. održano ih je sto deset. Omiljeni su zbog izravne komunikacije s piscima. Mogu se pratiti putem interneta. Za uključivanje u susrete potrebno je računalo sa zvučnicima i s pristupom internetu. Snimke svih dosadašnjih susreta mogu se pregledati na mreži.

- a) **Gdje?** _____
- b) **Kada?** _____
- c) **Kako?** _____
- d) **Zašto?** _____

4	
---	--

9	
---	--

22. Razvrstaj u tablicu atribute iz rečenica.

Druženje s knjigom otvorit će ti srce i um. Proširit ćeš prostore svojih naučenih riječi.

pridjevni atribut	imenički atribut

4	
---	--

23. Ispiši apozicijske skupove iz rečenice.

Mladi Križevčani, učenici 6. razreda, osvojili su prvu nagradu u europskome projektu *Moja prava, moj glas*.

2	
---	--

24. Napiši rečenicu tako da red riječi bude gramatički/neutralan, tj. stilski neobilježen.

P AT S O₁ O₂ AT
Obradovao je taj uspjeh učenike i učitelje njihove.

2	
---	--

25. Napiši upitnu rečenicu služeći se zadanom vrstom upitne riječi. Pitanje oblikuj tako da odgovor bude sadržan u navedenoj izjavnoj rečenici.

Vijest o nagradi stigla je iz Strasbourga.

a) prilog

b) zamjenica

2	
---	--

10	
----	--

26. Zadatak ima dva dijela:

- ispiši riječ u kojoj je provedena glasovna promjena
- imenuj glasovnu promjenu.

Riječ vuče naprijed i natrag.

riječ s glasovnom promjenom	glasovna promjena

2	
---	--

27. Napiši na crte naglašene slogove riječi.

Riječi pripadaju čitavomu čovječanstvu.

4	
---	--

28. Ispiši riječ u kojoj je naglasak na unutarnjemu slogu.

U knjižari se knjige prodaju, u knjižnici se čuvaju i posuđuju.

1	
---	--

29. Imenuj vrstu naglaska hrvatskoga standardnog jezika na crtu ispod znaka kojim se bilježi.

a) /

b) \

c) ^

d) //

4	
---	--

30. Zaokruži slovo ispred rečenice u kojoj uporabljeni glagol nije u skladu s hrvatskim standardnim jezikom.

- a) Tko sutra ujutro kreće na ljetovanje?
- b) Prosječna temperatura kreće se 4 – 10 °C.
- c) Uglavnom se kreće u društvu svojih vršnjaka.
- d) Kreće Natjecanje iz hrvatskoga jezika.

1	
---	--

12	
----	--

Riješi zadatke 31. – 34. služeći se podacima iz teksta.

Australski pisac Markus Zusak rođen je 1975. godine u Sydneyju u obitelji europskih imigranata. Pisanjem se počeo baviti u srednjoj školi. Godine 1999. objavljuje prvi od triju romana o braći iz radničke obitelji Wolfe. Pohvale i nagrade pratile su njegov četvrti roman *Ja sam glasnik*, a svjetsku slavu donio mu je roman *Kradljivica knjiga* objavljen 2005. godine.

U sklopu europske turneje u rujnu 2019. godine Markus Zusak gostovao je u Zagrebu i tom prigodom predstavio svoj novi roman *Od Claya most*. U knjižari u Bogovićevoj ulici potpisivao je knjige svojim čitateljima.

Radnja romana *Kradljivica knjiga* zbiva se u Njemačkoj, a počinje u siječnju 1939. godine, kad su na vlasti nacisti. Glavnu junakinju, devetogodišnju djevojčicu Liesel i njezina mlađega brata Wenera majka vlakom vodi k udomiteljima u München. Na putu prema novomu domu Lieselin brat umre, a djevojčica na njegovu pogrebu nađe knjigu crnih korica i sa srebrnim natpisom koja će joj promijeniti život. Liesel nauči čitati i postaje kradljivica knjiga, spašava knjige iz lomača, skriva ih, čita...

Prema riječima autora na pisanje romana potaknule su ga priče koje su mu roditelji pričali dok je odrastao u Australiji. „Kao da bi se u kuhinju uvukao dio Europe kad bi mi mama i tata pričali o odrastanju u Njemačkoj i Austriji, bombardiranju Münchena, o zatvorenicima koje su nacisti vodili po ulicama. Tada to nisam znao, ali te priče potaknule su me da postanem pisac. Bilo je to vrijeme ekstremne opasnosti i zla, a mene su nadahnuli činovi dobrote u ta mračna vremena. To je ono o čemu je riječ u romanu: o pronalaženju ljepote čak i u najgorim uvjetima.”

1. prikaz romana

(...) Slojevita, mračna, životna, ali prelijepa – to su riječi kojima bi se dala opisati *Kradljivica knjiga*.

Riječi postavljene na pravo mjesto i likovi koji zadiru u srž naših bića čine je remek-djelom suvremene književnosti.

(prema: Dario Abram, profesor hrvatskoga i engleskoga jezika)

2. prikaz romana

Knjiga, koja grafički nalikuje kakvu vodiču za lektiru, obiluje crtežima, masno otisnutim podnaslovima i ulomcima, banalnim pojašnjenjima, natuknicama iz rječnika. Time kao da se podcjenjuje čitatelja, pa čak i onoga mlađe dobi. (...)

(prema: Vanja Kulaš, književna i filmska kritičarka, prevoditeljica i knjižničarka)

31. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Koliko je romana Marcus Zusak objavio od 1999. do kraja 2019. godine?

- a) 4
- b) 5
- c) 6
- d) 7

1	
---	--

32. Napiši kratak odgovor.

Radi čega je Marcus Zusak boravio u jednoj zagrebačkoj knjižari?

1	
---	--

33. Protumači na koje se vrijeme odnosi podcrtani dio Zusakove rečenice:

„(...) mene su nadahnuli činovi dobrote u ta mračna vremena.”

1	
---	--

34. Usporedi ulomke iz dvaju prikaza romana *Kradljivica knjiga* i riješi zadatak.

Koji bi prikaz romana *Kradljivica knjiga* izdavač odabrao da bude tiskan na koricama knjige? Zašto?

Odgovori i objasni svoj odgovor.

2	
---	--

5	
---	--